

III ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

«ІННОВАТИКА В ОСВІТІ, ДИЗАЙНІ ТА МИСТЕЦТВІ»

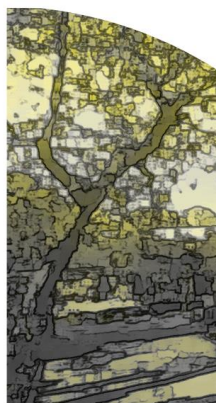
ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

ХУДОЖНЬО-
ГРАФІЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ДИЗАЙНУ

23-24 КВІТНЯ 2026 Р.
м. Одеса, Україна

Міністерство освіти і науки України

**Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
художньо-графічний факультет
кафедра професійної освіти та дизайну**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**«ІННОВАТИКА В ОСВІТІ, ДИЗАЙНІ
ТА МИСТЕЦТВІ»**

23-24 квітня 2026 р.

Одеса, 2026

УДК: 378:[37+7]:001.895

I-66

DOI: 10.5281/zenodo.21358452

Рекомендовано до друку Вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (*протокол № 15 від 25.06.2026 р.*)

Рецензенти:

Бредньова Віра Петрівна, кандидат технічних наук, професор кафедри
нарисної геометрії та інженерної графіки Одеської державної академії
будівництва та архітектури;

Бартенєва Ірина Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

I-66 Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві : матеріали III Всеукраїнської
науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса,
23-24 квітня 2026 року. Одеса: Університет Ушинського, 2026. 301 с.

До збірника увійшли матеріали III Всеукраїнської науково-практичної
конференції «Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві», яка відбулася у
Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» 23–24 квітня 2026 року. Матеріали
конференції відображають науково-дослідницькі та методично орієнтовані
підходи, а також сучасні тенденції використання інновацій і висвітлюють
актуальні проблеми освіти, дизайну та мистецтва в контексті сьогодення.

Збірник призначений для науковців (докторантів, аспірантів),
здобувачів вищої освіти вітчизняних і зарубіжних закладів, педагогічних
працівників різних типів освітніх установ, а також художників, дизайнерів і
представників творчих індустрій.

Відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності в
текстах доповідей несуть їх автори.

© Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського», 2026

© Колектив авторів, 2026

«ІННОВАТИКА В ОСВІТІ, ДИЗАЙНІ ТА МИСТЕЦТВІ»

23-24 квітня 2026 р.

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Штайнер Тетяна Віталіївна – викладачка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Заступник голови:

Лісогор Алла Вікторівна – викладачка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Відповідальний секретар конференції:

Шедіна Світлана Віталіївна – викладачка-стажистка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Твердохлібова Яніна Миколаївна – виконувачка обов'язків деканки художньо-графічного факультету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Усов Валентин Валентинович – завідувач кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор фізико-математичних наук, професор;

Колесова Олена Анатоліївна – кандидатка філософських наук, старша викладачка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Кібіч Денис Олександрович – доктор філософії, викладач кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Страутман Лінда Леонідівна – асистентка кафедри професійної освіти та дизайну Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Орос І. В. СУЧАСНА ДРУКОВАНА ГРАФІКА: ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ КНИЖКОВОГО ЗНАКА (ЕКСЛІБРИСА)	245
Салфетенко Ю. О., Котова О. О. ІМЕРСИВНІ МЕТОДИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ПЕЙЗАЖНОГО ЖИВОПИСУ	248
Самеляк Є. І., Пономаренко М. В. КВІТКОВІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТІ АЛЛИ ГОРСЬКОЇ: ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО РІШЕННЯ	255
Соловійова К. О., Колесова О. А. ВІЗУАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЮВЕЛІРНИХ БРЕНДІВ: ВІД ТРАДИЦІЇ ДО СУЧАСНОСТІ	260
Тарасенко А. А. ЕВОЛЮЦІЯ АЛЬБОМНОГО ВИДАННЯ: СИНТЕЗ ТРАДИЦІЙНОГО МИСТЕЦТВОЗНАВЧОГО АНАЛІЗУ ТА ЦИФРОВОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ	264
Твердохлібова Я. М. ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ХУДОЖНИКІВ-ПЕДАГОГІВ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	270
Романов А. А., Пономаренко М. В., Богайчук Л. Р. КВІТИ ТА ПТАХИ ЯК МОТИВ ДЕКОРУВАННЯ ОДЯГУ	273
Рудой В. В. КЕРАМІКА МАЛИХ ФОРМ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАТИКИ	279
Фещенко Я. Я., Носенко А. І. ОБРАЗ ЛЮДИНИ У ХУДОЖНЬОМУ ТКАЦТВІ: ІСТОРИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА СПЕЦИФІКА ХУДОЖНЬОГО РІШЕННЯ	282
Шевела М. В., Котова О. О. СТВОРЕННЯ ТЕАТРАЛЬНОГО ОБРАЗУ В ПОРТРЕТІ ЗАСОБАМИ ЖИВОПИСУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	289
Юренко А. С., Щербакова Л. А. ХУДОЖНІЙ РОЗПИС НА СКЛІ: ЕВОЛЮЦІЯ ТА РОЗВИТОК У МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРІ	295

**ОБРАЗ ЛЮДИНИ У ХУДОЖНЬОМУ ТКАЦТВІ:
ІСТОРИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА СПЕЦИФІКА
ХУДОЖНЬОГО РІШЕННЯ**

Фещенко Ярослава Ярославівна,

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
художньо-графічного факультету Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна;*

Носенко Анна Іванівна,

*науковий керівник: кандидат мистецтвознавства, доцент,
заслужений діяч мистецтв України, завідувач кафедри
образотворчого мистецтва Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

Ключові слова: *художнє ткацтво, образ людини, декоративно-прикладне мистецтво, сучасний гобелен.*

Вступ. Образ людини протягом історії залишається одним з основних, оскільки саме через нього художники глибоко осмислюють природу людської особистості, її духовний світ, місце у суспільстві та взаємин із навколишньою дійсністю. У різних видах мистецтва людський образ набуває специфічних форм вираження, обумовлених як технічними та технологічними засобами, так і пануючими естетичними принципами тієї чи іншої історичної епохи. Художнє ткацтво як вид декоративного мистецтва займає в цьому контексті особливе місце. На відміну від станкового живопису, він від початку існування тісно пов'язано з архітектурним простором і виконує не тільки суто художню, але й важливу утилітарну функцію, виступаючи частиною інтер'єру. Саме ця подвійна природа визначає його характерну специфіку: виражену декоративність, площинне зображення, орнаментальність, умовність форм. Водночас ці

особливості відкривають перед художником широкі можливості створення узагальненого, символічно насиченого та емоційно глибокого образу людини.

Протягом багатовікової історії гобелен розвивався у тісному взаємозв'язку з культурними, релігійними, соціальними та політичними процесами. У середньовіччі він служив одним із засобів візуального оповідання, ілюструючи біблійні, історичні та міфологічні сюжети, де образ людини підкорявся суворим канонам і виконував переважно символічну функцію. В епоху Відродження спостерігається посилення інтересу до людської особистості, її індивідуальності та фізичної тілесності, що знаходить відображення у більш реалістичному трактуванні людської фігури. У наступні історичні періоди гобелен стає потужним інструментом репрезентації влади, соціального статусу та ідеологічних установок, а у XX–XXI століттях перетворюється на відкритий простір мистецького експерименту, концептуального пошуку та філософського осмислення сутності людини.

Особливого значення у контексті дослідження має національний аспект. В українському художньому ткацтві образ людини формується під впливом народних традицій ткацтва, декоративного мислення та багатої фольклорної символіки. Тут людський образ часто сприймається не ізольовано, а в органічній єдності з природою, орнаментальним середовищем та культурним контекстом, що надає йому особливої образної цілісності, глибини та національної своєрідності. Сучасні українські художники продовжують активно розвивати ці традиції, поєднуючи їх із новітніми художніми практиками та концептуальними підходами. Таким чином, дослідження образу людини в гобелені дозволяє не лише детально простежити еволюцію художніх форм, прийомів та засобів вираження, а й глибше зрозуміти істотні зміни в уявленнях про людину, її роль у культурі, суспільстві та мистецтві різних історичних періодів.

Мета дослідження. Виявлення особливостей художнього втілення образу людини в гобелені, аналіз його еволюції в широкому контексті історичного розвитку декоративно-прикладного мистецтва на прикладі класичних європейських творів та робіт українських художників.

Теоретична частина. Розглядаючи образ людини в художньому ткацтві, треба врахувати, що його художнє трактування безпосередньо залежить від історичного контексту, естетичних еталонів, що домінують, та специфічних особливостей самого текстильного мистецтва. На відміну від станкового живопису, гобелен має на увазі свідоме узагальнення форми, підвищену декоративність та тісний зв'язок зображення з орнаментальною структурою тканини. У зв'язку з цим людський образ тут рідко прагне повної ілюзорної реальності – він, як правило, виконує насамперед символічну, композиційну та виразну функцію.

На ранніх етапах розвитку гобелену, в епоху середньовіччя, людина постає передусім як невід'ємна частина релігійної та міфологічної розповіді. Яскравим прикладом є серія «Апокаліпсис з Анжера» (іл.1), де постаті підпорядковані суворій змістовій ієрархії. Лін Сполл зазначає, що вони позбавлені індивідуальних характеристик і зображуються дуже умовно: витягнуті пропорції, статичні пози, схематичність рухів (Lyn Spaul, 2020). У цьому випадку важлива не стільки особистість, скільки її роль у божественному задумі та загальної символічної системи твору.

Подібні риси спостерігаються й у пізнішому, але стилістично близькому творі – серії «Дама з єдинорогом» (іл.2). Однак тут акцент зміщується з релігійної оповіді на алегоричний план. Жіночий образ стає втіленням абстрактних понять: почуттів, гармонії, внутрішнього світу людини. Незважаючи на зовнішню декоративність та статичність, на думку Марка де Віті, зображення у цьому творі вже відчувається помітний інтерес до внутрішнього змісту образу, що віщує подальші трансформації у наступні епохи (Mark De Vitis, 2018).

Іл. 1. Ж. де Бондоль , Н. Батай та Р. Пуансон. Анжерський апокаліпсис. Двадцять чотири старці, що впали перед тим, Хто сидить на престо́лі. 1373-1381. Вовна, шовк. Анжерський замок, Анжер, Франція

Іл.2. Дама з єдиного́ром. 1484-1500. Вовна, шовк. Музей Клюні, Париж, Франція

Особливе місце у розвитку теми, що вивчається, займає український гобелен, де традиції народного ткацтва органічно поєднуються з професійним образотворчим мистецтвом. Це поєднання визначає специфічне сприйняття образу людини як органічної частини цілісного світу, тісно пов'язаного з природою, культурним середовищем та колективною пам'яттю.

Роботи Михайла Біласа демонструють більш емоційне, динамічне та експресивне трактування людського образу. Тут постать людини наповнена рухом, внутрішньою енергією, яскравою кольоровою насиченістю та виразним національним колоритом. Художник прагне передати як зовнішній вигляд, так і характер, емоційний стан, культурну ідентичність персонажів.

Яскравим прикладом такого трактування є гобелен «Лісова пісня» (іл. 3), виконаний у техніці ручного ткацтва із вовни за авторською технікою. Г. Вдовиченко пише: «Натхненний однойменною драмою-феєрією Лесі Українки, твір зображує таємничий світ лісової природи, зачарований ніжними звуками сопілки Лукаша. Фігури оживають у стилізованих лініях та акварельних фарбах: вони сповнені динамічного руху, химерної ніжності та внутрішньої енергії, що передає не лише зовнішню красу, а й асоціативно глибину кохання, психологічну складність та емоційний стан персонажів» (Vdovichenko, 1995). Синьо-зелено-жовта гама, яскрава кольорова насиченість та виразний національний колорит підкреслюють культурну ідентичність героїв, їхню органічну єдність із природою, а пісня Лукаша на гобелені ніби пробуджує весняне сонце, розкриваючи вічну красу української душі. Сам Михайло Білас так говорив про своє ставлення до образу людини у гобелені: «Я намагаюся показати не просто людину, а її душу, її внутрішній світ, її емоції. Гобелен – це не картина, це тканина, що живе, дихає, що рухається разом із глядачем» (Kotlyar, 2019).

Іл.3. М. Білас. Лісова пісня. 1984. Вовна. Художній музей М. Біласа у м. Трускавець, Україна.

Таким чином, в українському гобелені, як і в європейській традиції, простежується загальний рух від традиційної символіки до більш складних, багатозначних та концептуально насичених форм художнього вираження. Водночас зберігається важлива національна особливість – прагнення до декоративної цілісності, органічного зв'язку людини з навколишнім світом та глибокої вкоріненості у культурній традиції, що надає цим творам особливої художньої виразності та культурної значущості.

Висновки. Отже, образ людини у художньому гобелені проходить складну та багатогранну еволюцію: від символічного та канонічного зображення у середньовіччі до більш реалістичного та індивідуалізованого в епоху Відродження, та до ідеалізованого умовного і концептуального у мистецтві XX – XXI століть.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Mark De Vitis. 5 things you need to know about The Lady and the Unicorn March 19, 2018 URL:<https://www.sydney.edu.au/arts/news-and-events/news/2018/03/19/the-lady-and-the-unicorn.html> .

2. Lyn Spaul. The Apocalypse Tapestry. June 8, 2020. URL: <https://historicalragbag.com/2020/06/08/the-apocalypse-tapestry/>.
3. Florelle guillaume. La tenture de L'apocalypse: un trésor révélé.
14 janvier 2018. URL: <HTTPS://WWW.BEAUXARTS.COM/EXPOS/LA-TENTURE-DE-LAPOCALYPSE-UN-TRESOR-REVELE/>.
4. The History of Tapestry Art: A 3,000-Year-Old Story. March 10, 2026. URL: <https://studio-juuls.com/blogs/journal/a-brief-history-of-tapestries>.
5. Galina Vdovichenko. «High Castle». 15 linya 1995.URL: <https://www.bilas.art/wish-you-were-here/>.
6. Alla Kotlyar. Mikhail Bilas. Memories of Summer, October 11, 2019. URL: https://zn.ua/personalities/mihail-bilas-vozpominaniya-o-lete-332442_.html
7. The Market Light Of The Ukrainian Tapestry. 7 Fire 2012.URL: <https://www.dolesko.com/mal-ovnichij-sviit-ukrayins-kogo-gobelenu.html>.